

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

Danica izhaja vsak petek na celi polji, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četert leta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gld., za četert leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXXV.

V Ljubljani, 27. vinotoka 1882.

List 43.

Izgledi bogoljubnih otrok iz vseh časov kersćanstva. III.

3. Sv. Stanislav Kostka

(Dalje.)

c) Ponižna pokorščina.

Posebno težka se je morala Stanislavu zdeti ubogljivost in pokorščina, ker je bil v takih okoliščinah, da je moral veliko prevdarjati, ali smé ubogati ali ne. In mnogokrat se mu je priménilo, da se je moral ravnati po izgledu aposteljná, ki je rekel: „Boga je treba pred poslušati, kakor ljudi.“

Če sta mu Pavel in Bilinski očitala, da je termast in da zaničuje njuno povelje, očitala sta mu po krivici. Tako očitánje je bil le prazen izgovor, ker se mu čednosti in bogoljubnosti nista upala naravnost očitati: kajti Stanislav je ubogal natančno vse, kar ni bilo njegovi duši škodljivo; kar se mu je pa zdelo nevarno ali škodljivo za dušo, tega bi ne bil storil za vse na svetu. Tako n. pr. Stanislav ni maral, da bi ga strežaj spremeljal, kadar je kam šel; kajti ni rad videl, da bi bil kdo priča njegovih molitev v cerkvi, ali pa njegovih pobožnih pogovorov v samostanu. Vendar, ko je to odgojitelj zahteval, se ni več ustavljal. Tudi mu je prepovedal, da se ne smé postiti tisti večer preden gre k sv. obhajilu, kakor je imel vselej navado. Če katerikrat Stanislav ni vedel priličnega izgovora za svoj post, prišel je k večerji in je iz pokorščine nekoliko zavžil.

S tako pokorščino v vseh rečéh, ktere je smel brez greha storiti, je hotel bratu pokazati, da ga samo zató v nekterih zadevah ne uboga, ker se boji zoper vest ravnati. Sicer tudi Pavel ni imel druge pravice zapovedovati mu, kakor to, da je bil za par let starji.

Bog je tudi s čudežem pokazal, kako ljuba mu je njegova pobožnost, pa tudi njegova pokorščina. Nek večer so bili šli že vsi spat rázun Stanislava, ki je še molil in pobožne bukve bral. Tovarš Roznarevski mu ostro reče, da si škoduje zdravju in še druge moti; na to se koj odpravi v posteljo, luč postavi k zglavju, da bi še ložej bral. Toda kmali zaspi! Luč prigori do postelje in jo zažgá, — on pa le spi. Dim in plamen tovariše zbudí; in videti plamen krog in krog Stanislava, zakličejo „Stanislav!“ Le-tá se zbudí in urno po koncu

skoči. Vsa postelja je zgorela; njemu pa se čisto nič ni zgodilo, čeravno je v sredi plamena ležal!

Tako privajenemu tudi samostanska pokorščina ni bila težavna. Ko se je na potovanju mudil nekaj časa v Dilingu, ga je postavil P. Kanizij za strežnika v samostanu. To je storil v dvojni namen: da bi se prepričal njegove ponižnosti in pokorščine, in pa da bi drugi učenci videli njegov prelepi izgled ter ga posnemali. Ta poskušnja se je v obeh ozirih jako dobro obnesla. Stanislav je opravljal vse, kar se mu je ukazalo, s toliko spretnostjo, kakor bi bil od nekdaž za hlapca, ne pa plemenitega veljaka in grajšaka sin. Kadar je pri mizi stregel, kazal je toliko ponižnosti, prijazne postrežljivosti, pazljivosti in ubogljivosti na najmanjši miglje, da ga je bilo veselje gledati pri tem opravilu. Pa tudi gojenci so ga častili kakor svetnika, ker zvedli so, da je bogat plemenitnik in da ga je le ljubezen do Boga ponižala za revnega hlapca. Kakor angelj se jim je zdel v deviški pohlevnosti in modrem vedenji.

Kako zeló je čislal pokorščino, pokazal je pri neki priliki v Rimu. Stanislav in Akvaviva (poznej tako slovečega imena) sta bila poslana v kuhinjo, da bi kuharju kaj pomagala. Kuhar ju pošlje po derv in tudi naroči, po koliko polen naj si naložita. Akvaviva meni, da hoče kuhar njunim močem prizanašati, zato si nekoliko polen več naloži, ker se dovelj močnega čuti za večje breme. Stanislav pa se po taki nepremišljeni gorečnosti ne dá premotiti. Smehljaje mu opomni, da le enega samega polena ne vzame več, kakor je kuhar naročil; on jima je zdaj prednik, dokler sta mu v postrežbo odločena. Akvaviva se začudi taki priprosto natančni pokorščini in precej odloži, kar si je bil za nameček naložil.

Ceno njegove pokorščine in ubogljivosti pa je še posebno povekševala dobrovoljnost in veselost, s katero je opravljal svoja dela. Enkrat ga je prednik vprašal, kako bi se pripravil, ko bi dobil povelje, da mora v Indijo potovati. Stanislav mu radostno odgovori: „Napraviš si si dober klobuk iz poterpežljivosti, dvojnati plašč iz ljubezni, par močnih čevljev iz zatajevanja; tako bi mi ničesar ne manjkalo, da bi izveršil nalogo.“

d) Ljubezen Božja.

Ta beseda, „ljubezen Božja“ ima dvojen pomen. Pomeni nam najpred tisto neskončno ljubezen, ki jo

ima naj boljši Oče nebeški do nas; pa tudi tisto priserčno ljubezen, ki jo ima dober kristjan do svojega Boga. Oboje je bilo pri sv. Stanislavu v obilni meri. Ves čas svojega življenja je kazal nenavadno veliko ljubezen do Boga; pa tudi Bog je celó čudežno pri raznih prilikah pokazal, kako zelo ljubi to izvoljeno dete svoje.

Kakor hitro se je Stanislav pameti zavedel in začel spoznavati, kaj je dolžan Bogu, svojemu Očetu in Stvarniku, mu je obljubil, da hoče vse svoje življenje zvesto mu služiti in dober otrok biti. Od takrat mu je bilo zmiraj naj ljubše opravilo moliti in na Boga pobožno misliti. Še ko je bil doma, tedaj že v prav nežni mladosti, se je večkrat tako zamislil v nebeške reči, da ni nič zapazil, kaj se je okrog njega godilo.

Na Dunaji pa je imel kot priden dijak še več prilike priserčne se pogovarjati s svojim nebeškim Učnikom. Tako je bil prevzét božje pričujočnosti, da je večkrat tako dolgo klečal v molitev zamaknjen, da še ni zapazil, kako ga telesne moči zapuščajo — ter je slednjíc omagal in se na tla zgrudil. To je znamenje, da je čutil Stanislav v molitvi toliko nebeško radost, da je na vse drugo pozabil. Zato tudi ni potreboval in ne iskal drugečnega razveseljevanja.

Kadar je Pavel po jedi z učiteljem in drugimi tovarši igral to ali drugo igro, poiskal si je Stanislav tudi svoje veselje: šel je namreč v cerkev; tam je pokleknil v kak koticček ter molil tiho in tako priserčno, kakor angelj nebeški; lice mu je žarelo v ognji zbrane pobožnosti, in solze serčnega ginjenja so mu kapale po obrazu kakor blaga rosa nebeška.

Vsak praznik in vsako nedeljo je bil pri sv. obhajilu. Vsak dan je bil pri dveh ali treh ss. mašah. Preden je šel v šolo, je vselej obiskal Zveličarja v presv. Rešnjem Telesu in ga prosil, naj mu blagoslovi učenje. In kadar se je vrnil iz šole, obiskal ga je zopet. Gospod je blagovoljno sprejemal take ponižne prošnje. Stanislav je bil med prvimi v svojem razredu. Njegov služabnik je tudi pričal, da ga ni videl tolikanj učiti se, kakor moliti in pobožne knjige brati. Ne moremo si drugač misliti, kakor da njegova v šoli pohvaljena učenost je bila sad molitve in sv. Duh je bil njegov učenik.

Njegova zvestoba v obiskovanji in ljubezni presv. Rešnjega Telesa pa je bila še veličastniše poplačana pri tej le priliki:

Zlobno in neusmiljeno obnašanje njegovega brata Pavla je mnogo pripomoglo, da je Stanislav v decembru l. 1566 na Dunaju hudo zbolel. Že je bil na kraju groba. V taki smertni nevarnosti prosi brata in učenika, naj poskerbita, da bo prejel sv. obhajilo. Pa ne upata si uslišati in spolniti mu te pravične prošnje — zavoljo luteranskega gospodarja. Stanislav, zapuščen od ljudi, začne prositi Boga. Malo pred boleznijo je bral življenje sv. Barbare, mučenice. Med družim si je posebno to zapomnil, da tisti, ki se zaupno priporočajo tej svetnici, ne umerjejo brez sv. Popotnice. Do nje se tedaj svetnik oberne s priserčno molitvijo. In ne zastonj. Nebeški Oče je preveč ljubil to drago mu dete, da bi ga pustil brez zadnje tolažbe.

Bolezen je bila že tako nevarna, da je odgojitelj sedem noči čul poleg njegove postelje. Neko noč leži ubogi Stanislav v hudih bolečinah in skerbéh, med življenjem in smertjo. Pa glej! okrog polnoči pride sv. Barbara in dva angelja, — en angelj nese presv. Rešnje Telo. Ko Stanislav zagleda nebeško prikazen, se hitro vzdigne in čeravno tako slab, častljivo poklekne na postelji. Potlej zakliče svojemu varhu Bilinskemu: „Poklekajte, poklekajte! glejte, sv. Barbara gre v sobo z dvema angeljema, nesó mi sv. Obhajilo!“ Nedopovedljiva sreča in pobožnost se mu vidi na obrazu; trikrat

se pobožno poterka na persi in moli: „Domine non sum dignus!“ in „Deus cordis mei — Bog mojega serca!“ Zdaj ponižno odpre usta, položi jezik na ustnice ter sprejme Gospoda iz angeljskih rók! Potem se zopet uleže in moli in se zahvaljuje tako pobožno, tako veselo, da sa ne dá popisati.

Soba, v kateri se je ta čudež zgodil, se še vidi. Spremenjena je v kapelico. Na praznik sv. Stanislava in vso osmino se vsak dan v njej več ss. maš opravi, in veliko pobožnih vernikov sprejme sv. obhajilo.

Enak čudež se mu je tudi pozneje zgodil na potovanju iz Dunaja. Pride namreč v neko vaško cerkev, da bi bil pri sv. maši in pri sv. obhajilu. Pa kmali zvé, da je ta cerkev zdaj protestanška in — začne se jokati. Pa ne joka dolgo: truma angeljev se mu prikaže in eden ga obhaja; potem spet zginejo. Stanislav je tako utolažen, da se ne boji nobene težave, ko bi mu bilo treba tudi do konca sveta potovati.

Nauka k takim dogodbam mi ni treba še z besedo pristavljati, kaj ne, da ne?

(Dalje nasl.)

Ovčica.

(Pis. M. Skalovič.)

(Dalje.)

32. Ovčica je nevedna, priprosta žival, brez zvijače. Sama si ne zná pomagati; ako se zgubi, bleja in blodi okoli, pa prave poti k čedi ne najde lahko. Skoči čez zid, druge za njo, pa ne vse; neke so tudi nepredne in zaňajajo v škodo. Pravijo sicer, ako ena skoči v jamo, da vse zaporedoma poskakajo za njo; a to je pretirano in neresnično, kajti na Krasu je mnogo jám, pa nikoli nisem slišal od nobenega ovčarja, ako je ena ovca padla v jamo, ali ako jo kdo verže, da bi celi blék ovac se ugonobil. Nalaš, da bi dražili pohlevne in dobroserčne (češ, „kdor je predober, je oslu podoben“), so iznašli pregovor o „skrajni neumnosti ovac“. Brehm pravi: „bistvo ovce je neumnost“; enega misli (kristjane), družega udari (ovco). Isti naravoslovec pravi od čede ovac na Ruskem, kako so po neki stepi (pustem pašniku) naprej dirjale in se niso dale ustaviti ruskim pastirjem, dokler niso prišli nemški naselci ter so ustavili ovce in jih pogina rešili. V popisovanji ovce maha potuhnež Brehm posebno po katoliški Španiji in po slovanski Rusiji, češ, mi Nemci edini smo za to vstvarjeni, da katoliške in slovanske ovce s svojo vse narode oblažujočo kulturo razsvitljujemo in pogube otmemo! Zató ono nenavadno dervenje po prusaško nemških, ako le mogoče, od vsacega verstva neodvisnih šolah. Pa kakor je dvojna modrost, je tudi dvojna neumnost. Modrost otrok posvetnih in modrost otrok Božjih: „kajti otroci tege sveta so modrejši v svojem rodu, kakor otroci luči.“ (Luk. 16, 8.) Vender svet imenuje mračnjake vse, ki ž njim ne deržé, a Kristus imenuje te poslednje „otroke luči in svetlobe“. Neumno je le to, kar je grešno, in zató pravi sv. pismo: „Število neumnih je neizmerno“ (Eccl. 1, 15.), t. j. grešnikov. Dalje pravi: „Vsi smo kot ovce zabredli“ (Iz. 53, 6), t. j. vsi smo grešili. V tem pomenu je spoznal Savel: „Neumno sem ravnal“ (I. Kralj. 26, 21), ko je nedolžnega Davida preganjal. Torej le nasprotovanje zapovedim in naredbam Božjim se smé po vsej pravici imenovati nespačet in neumnost. Nespačet zarés velikanska, ker hudobnež z vsimi hudobijami le sam sebi naj huje škoduje.

„Otroci svetá, govoreči, da so pametni in modri, so neumni postali“ (Rim. 1, 22). S. Pavel piše: „Mi vam oznanjamo Kristusa križanega, ki je Judom pchuj-

šanje in poganom neumnost, tem pa, ki so poklicani: judom in gerkom oznanjamo Kristusa, moč in modrost božjo... Kar je nespametnega pred svetom, to je izbral Bog, da osramoti modre, in kar je slabotnega pred svetom je Bog izvolil, da osramoti, kar je svetu mogočnega; in kar je neimenitnega in zaničljivega pred svetom, je izvolil Bog, in kar nič ni, da bi razdjal, kar je; da se noben človek ne hvali pred njegovim obličjem“ (I. Kor. 1, 23–29.)

V tem je vsa modrost svetnikov in svetnic Božjih, da so neumnosti ali nespameti križa, terpljenja, zaničevanja se terdno poprijeli in držali. Premišljevale neizmerno ponižnost Kristusovo, so včasih res čudne reči podedjali: Sv. Frančišek je šel po mestu golorok, s križem, ki si ga je z apnom namazal itd. Sv. Janeza od Boga so v norišnico peljali, meneč, da je znorel. Kdo bi naštel vse služabnikov božjih dela, ki so se svetu kazale kot neumne, samo zato storjene, da bi se vterdili po zgledu Kristusovem v tempeljni čednosti, ki je ponižnost. Pisano je namreč: „Mi smo neumni zavoljo Kristusa“ (I. Kor. 4, 10). Kdor je vnet svete ljubezni do Boga in do Jezusa, govori in stori včasih kaj takega, ki se ne vjema s pravili modrega govorjenja, sv. Avguštin n. pr. pravi: „O moj Bog! ako bi jaz bil Bog in Ti bi bil Avguštin, bi jaz bil rajši Avguštin, zato, da bi Ti bil Bog!“ Brez te goreče ljubezni ne bi bilo mogoče razjasniti tistega mišljenja svetnikov, po katerem so oni sami sebe imeli kot izveržek vsega sveta. Iz neizmerne ljubezni do nas je Kristus, jagnje Božje, pustil se za nas sramotno na križ pribiti.

(Dalje sledi.)

Deržarna cerkev in verske ločine na Ruskem.

(P. Hrisogon M. priravnal po „K. L.“)

Narodnost in vera: to sta vzroka, to sta pravna podloga, s kterima misli Rusija opravičiti mnoge svoje zahteve. Slavijanstvo in „pravoslavje“ (v ruskem pomenu, t. j. razkolništvo) stoji zapisano na ruskih zastavah, in bojne verste ruskih vojsk odmevajo s tema besedama. Poprejšni ruski cesarji so gojili le (razkolno) „versko edinost“ ali „gerški križ“, in „pravoslavje“ je navdihovalo vse njihove osnove in početja v politiki. Pa tudi oni so rusko cerkev imeli ko narodno cerkev, tudi njim je bilo razkolstvo le pomoček, da so zatirali druge narodnosti v cesarstvu, in prav v tem ravnanju je tičalo prevratno načelo, ki se je pod Aleksandrom II popolnoma razvilo, in tako žalosten sad obrodilo. Car Nikolaj se je mogel sklicevati na pogodbe, v kterih se je omejnjala pravica varstva nad verskimi soplemeniki v Evropi, zdaj pa se vzdiga „slavska ideja“ v družbi „gerškega križa“, kar je zatajevanje vsake narodne pravice.

V prvih letih vladanja Aleksandra II se je zdelo, da bodo jeli drugači delati na cerkvenem polju, saj toliko, da se ne bo s cerkvenimi sredstvi in pa siloma porusovalo. Upati je bilo, da se bo zboljšalo stanje do katoliške cerkve in njenih vernikov. Govorilo se je o konkordatu gledé Poljske, o nuncijaturi v Petrogradu, in bilo je še takih, ki so mislili na hitro pomirjenje vzhodnje cerkve z zahodjo. Ali to upanje zdaj gine, in dandanes ima slabo podnožje.

Še zdaj je težko razpoznati, ali je bilo to upanje opravičeno, in kteri krogi so ga oživljali. Poljska ustaja l. 1863 je to upanje odnesla. Tistega časa se demokratično-panslavska stranka polasti kermila Ruske. Od tega časa se šteje čas „gerškemu križu“ poleg „slavijanske ideje“. Silovito razdevanje zahodnje cerkve, silovita

gonja vernikov njenih v razkolno deržavno cerkev je Rusiji sami škodila na vsako stran, in gerškimi katoličanom, unijatom (zedinjenim katoličanom), prizadelo tolikanj muk.

V imenu silovitega porusovanja na cerkvenem polju ste se ustrojili dve, sicer popolnoma različni stranki. Perva, stranka narodno-ruska, s svojo demokratično pravoslavstvom namero je delala, da bi s pomočjo pravoslavja (razkolstva) zaterla vsako sled poljstva in latinstva na ruski zemlji. Druga, dvorska stranka, so največ imenitne gospé, in s temi gospemi, v zvezi z mladorusko stranko, je delala za prozelitizem (versko porusovanje). V Petrogradu je bila očitna skrivnost, da sama cesarica, ki se je rada ukvarjala z bogoslovjem, in ki je iz protestantovke postala pravoslavka, se ni mogla znebiti nemškega pietizma. Ta „propaganda“ ima dosti denarnih pomočkov, in kjer teh ni pri roki, tam jih namestujejo guvernerji in okrožni predstojniki z žendarji in kozaki.

Ruska cerkev kakor taka ni sposobna za misijon ali za razširjanje, kakor je katoliška. Kar se dela v imenu verske propagande proti drugim veram, tega ne dela ruska razkolna duhovščina, ampak ruska deržava. Prav zato, ker je deržava širila vero in jo krojila, je bilo toliko preganjanja. Kaj je ruska cerkev? Je tista cerkev, v katero je deržava z zversko silo nagnala katoličane in protestante in vernike družih vérvstev; ta cerkev bi razpadla na kosce, ko bi je ne držala železna roka deržavina. Aksakov, glava narodnih in verskih fanatikov v Moskvi, je to sam priznal, ko je v svoji „Moskvi“ tako le rekel proti svobodi vesti: „Le okličite slobodo vesti, in polovica pravovernih (razkolnih) kmetov bo odpadla, morda k razkolnikom, ker ne umejo pravoverja, in ker se dadó preslepiti z dobičkom, ki jim ga ponujajo razkolniki. Le okličite svobodo vesti, in polovica naše gospode bo nasledovala na tujem živeče Galicine, Trubeckoje, Gagarine, Voronzove“ (katoliške konvertite iz naj imenitnejših in naj bogatejših plemskih družin ruskih).

Po tej cerkvi, ki nič družega ni kakor deržavna naprava in cerkveno prisilnonarodna družba, je meriti tudi „nemško-narodna cerkev“, ktere cvetoči razvoj se vidi v „kulturnem boju“. Vladajoča stranka v Ruski je izdala za načelo: „Kdor ni pravoslavne (razkolne) vere, ni pravi Rus, še pravi Slavijan ne“; vladajoča stranka v novoskerpanem nemškem cesarstvu pa je rekla in še pravi: „Kdor će biti pravi Nemec, ta ne smé biti katoličan“. Ruska cerkvena politika je po takem povsem pruska.

Kolike cene je duhovščina take cerkve, ni treba veliko govoriti. V Ruski se duhovščina potiska v mnogoštevilni razred deržavnih uradnikov, ter je med vsemi verstami uradnikov najbolj prezirana. Neki dober znanec uradniško-deržavne duhovščine ruske pravi: „Nikjer v celi Evropi nima cerkev nepristojnejšega mesta v izobraženi družbi, kakor v Ruski... Navadno grajščaki in birokrati zasmehujejo nižjo svetovno duhovščino... Menihi razkolni pa, ki imajo veliko imetja, ti so svet za se.“

Pred nekoliko leti je prav sloveč ruski publicist v „Moskovskih vedemostih“ ocenjeval ruske cerkvene razmere. Kerstil jih je „mertvikove“; on pravi, da cerkveno življenje je postalo goli mehanizem; da v ruskem družbiustvu ni opaziti zanimanja za cerkvene koristi; da priprosto in neuko ljudstvo ostaja, kakor prej tako zdaj, brez vsacega znanja in razumevanja vere, ktero priznava; cenivec meni, da vzrok toliki ljudski nevednosti je ta, ker duhovščina (razkolna) nikdar ne pridiga, ne pridiga pa zato ne, ker so pridige podveržene cerkveni cenzuri. V ruski cerkvi je postava, da župnik tisto, kar misli pridigati svojim župljanom mora poprej

poslati nadduhovnu ali celó škofu v pregled in popravo, ter mora svoje pridige čakati dotlej, dokler ne dobi privoljenja. Čemu tako? Menda zato, da ne širi — „kri- voverstva“ (to je, razkolstvu kaj nasprotnega). To je pač dosti lepa hvala državni cerkvi. Država dopušča ta nadzor, ker edino le ona ima pravico govoriti v cerkvi, razen če delegira škofa ali župnika.

Ravno tako je po državnih načelih, da ruska duhovščina nima nikakoršnega vpliva v šoli. Država ali občina, ona se brine za verski poduk v šoli; ako verouk izročé duhovniku (ali lajku), dobi za to delo plačo, kakor vsak vradnik; ako pa je soseska med bolj razsvečenim, meni, da lahko pogrésa take luči, iz česar se vidi, da država sama hoté izgojuje ničvérce. Tudi tako preziranje razkolne duhovščine je šiba za odpad od Rima.

Odgoja in izobraženje ruske duhovščine je bilo do najnovejšega časa popolnoma zanemarjeno; zarad česar so ojstro nanjo pazili. Ni še dolgo, kar je bila postava, da sinovi razkolnih duhovnov morajo tudi duhovni postati, kakor je bil njih oče; svetovna duhovščina je bila podobna indiški „kasti“, v kateri je vsakdo moral ostati v tisti kasti, v kateri se je rodil, naj si je kazal še tolike zmožnosti za kaj drugega. Še le ozir na Poljsko je ta stan nekoliko premenil. Da bi mogla namreč pravoslavna duhovščina vspešneje zavračati katoliško Cerkev v poljskih krajih, so odpravili ne le siljenje v duhovno kasto, temuč je moral tudi vsaki mladenič, hotéč v duhovski stan stopiti, zveršiti poprej niže razrede, in dozoreti za vseučilišče; še le potem je mogel stopiti v semenišče, ali v duhovno akademijo petrograjsko, moskovsko, kijevsko ali kazansko. Poprej pa so jih v semenišča sprejemali brez kacega predhodnjega znanja, ker so jih podučevali samo v praktični cerkveni službi. Pozneje je vlada zanemarjala tudi to skerb (višega izobraževanja); vé namreč, da viši in obsežniši poduk, kakor je na Ruskem, največ izreja — nihiliste.

Stanje ruske državne in narodne cerkve bi mogli ob kratkem tako-le oznamjati: cerkveni duh, vera v božjo rešnjo napravo, katero je Kristus na zemlji vstanoval, ta duh je iz te cerkve izginil, in cerkev se je že skozi več rodov razkerhnila v skrivne ločine ali sekte. Teh ločin je brez števila, in pa različnih, katerih nekatere so proti državnemu nasilstvu, druge čez mero fantastične. Že v začetku preteklega stoletja jih je bilo 200, in premnogim se niti za imé ne vé; vse pa so edine v tem, da imajo državno (oficijozno) cerkev za popačeno, da se jim državna cerkev zdi več ali manj delo Antikristovo; in ta Antikrist jim je ali država ali car sam.

Da je v teh sektah ali ločinah toliko smetja in gnjusa, toliko različnosti in zmešnjave, krivo je temu to, ker je carsko samosilje dušilo vsako svobodno versko mnenje, ojstro kaznovalo vsako opozicijo na cerkvenem polju kakor politično hudodelstvo. Zavaljo tega so te ločine vzdrževale se le v temi, v prikritosti, brez vrvnane hierarhije (cerkvene vlade), brez dušnega pastirstva, in to med naj priprostišim narodom. Najbolj pri miru so puščali takoimenovano ločino „starovercev“, nekakih ruskih „starokatoličanov“, ki je vstala proti obrednim premembam patrijarha Nikona l. 1656. Ko je Peter Veliki slabo premišljeno prevernil cerkveno vlado, je nastalo iz staroverske ločine veliko družih podločin. Vsi ruski sektirci ali ločinci imajo skupno imé „razkolnikov“. Popisi teh razkolnikov so iz prešlega veka, pa niso natanki; nekaj zato, ker se preveč tajé in skrivajo; nekaj pa zato, ker policija veliko o njih rada ne govori. Nedavno je prinesel „Ruski mir“ njih opis iz prevoda nemškega petrograjskega časnika.

(Dalje sledí.)

Ogled po Slovenskem in dopisl.

Iz Ljubljane. Perva Tombola letošnje zimske dobe, ki jo je preteklo nedeljo-večer napravila katoliška družba svojim udom, je bila prav dobro obiskana. Vsi društveni prostori so bili napolnjeni. Čistega dobička je vergla ta Tombola 62 gl. 10 kr., ki so se obrnili za uboge Vincencijeve družbe šent-Jakopske konference, ktera se zadnji čas nahaja v silni denarstveni stiski.

Po dosedanji navadi se je Tombola spet vpeljala s primérim govornim društvenega predsednika preč. g. dr. Jarca. Pozdravil je naj prvo priserčno zbrane društvene ude, omenja za tem glavnega jesenskega praznika, namreč zmagoslavnega praznika Vseh-Svetih in prav pomenljivo z njim združenega sopraznika vseh vérnih duš v vicah, ter kako smo dolžni in zamoremo jim na pomoč priteči in polajševati njih grozovito terpljenje.

Veselo je, da se pobožnost za duše v vicah današnji začenja zopet oživljati in razširjati. Dokaz za to je vstanovljenje več bratovšin za duše v vicah, kakor n. pr. tako imenovane Pariške bratovšine, v katero je pri nas v kratkem vpisanih že okoli 1900 udov in pri kateri se blizo 1000 ss. maš vsaki mesec opravi in 38.000 ss. obhaji Bogu daruje za vérne duše v vicah. Dokaz dalje so devetdnevnic, ki se sem ter tje pridno opravljajo, in zadnjič tudi to, da število tistih čedalje bolj raste, kateri celi mesec listopad, ki je dušam v vicah posvečen, njih se pobožno spominjajo, in posebno pobožnost za-nje opravljajo.

V ta namen je katoliška družba pred tremi leti na svitlo dala primérne molitvene bukve pod imenom: „Pomoč dušam v vicah“. Smejo se prav živo priporočevati. Kdor jih še nima, naj seže po njih. Dobé se tudi, in sicer po prav nizki ceni pri katoliški družbi (stari terg št. 13, I. nadstr.), ki jih ima še nekaj bolj priprosto in lepše vezanih.

Iz Ljubljane. (Vprašanja pri duh poskušnji 3. do 5. vinot) E theologia dogmatica: 1. Exponatur et defendatur cultus Cordis Jesu. — 2. A Deo omnibus hominibus suppetitari sufficientem gratiam petetur.

E theologia morali: 1. Quinam sunt effectus peccati mortalis? Qui vero peccati venialis? — 2. Virtutis humilitatis natura et momentum exponatur.

E jure canonico: 1. Allatis breviter diversis tolerantiae speciebus exponantur accuratius principia catholica circa communicationem cum acatholicis in sacris. — 2. Quenam sunt causae canonicae separationis conjugum a thoro et mensa?

Pro expositione exegetico-homiletica: Fiat (lingua vernacula) exegetico-homiletica expositio pericoparum epistolae atque evangelii, quae leguntur Dominica 14. post pentecosten, nimirum epistolae ad Galatas cap. 5. a versu 16. usque ad v. 24. et evangelii s. Matthaei cap. 6. a versu 24. usque ad v. 33. inclusive.

Iz duhovnega pastirstva: 1. Koliko je spovedna pravica navadnim spovednikom okrajšana? — 2. Kterih vprašanj je treba, da se nepopolna spoved dopolni? — 3. Kako je ravnati z nekatoličanom, ki se hoče verniti v katoliško Cerkev?

Cerkveni govor: Naj se napravi govor o svetem rožnem vencu. Vpeljava in sklep naj se popolno izdelata; izpeljava pa naj se samo bogato osnuje.

Keršanski nauk za učence ljudskih šol: Po katerih znamenjih se spozná prava Jezusova Cerkev?

Vdeležila sta se čč. gg.: Jan. Novak, duh. pom. v Mošnjah, in Jan. Tavčar, administrator v Fužinah.

Iz Ljubljane. (*Bratovščina Naše ljube Gospé presv. Serca.*) Veselje je poročati, kako močno ta bratovščina med našim narodom napreduje. Smé se reči, da tudi med današnjim vertoglavnim svetom je še dokaj pravih častivcev Marijnih, ki se s prošnjami in zahvalami vsaki dan k nji zatekajo, se ji zaupljivo izročujejo in v vseh svojih stiskah na njeno priprošnje pomoči pričakujejo.

Dokaz gorečega češčenja in detinske vdanosti v Božjo Porodnico nam je premnogo število vernih, ki so pristopili v to bratovščino. Malo lét še le obstoji, in že šteje do zdaj po slovenskih deželah 105.967 udov in skoraj dan na dan se oglašajo novi. Res je to število precejšnje za naš mali narod; a če pomislimo da je na Slovenskem še mnogo krajev, kjer jim ta bratovščina morda do dobrega znana ni, smo si svesti, da bi še marsikteri vanjo pristopil, ko bi mu jasne bile njene pravila. — Da bi jih toraj kar največ mogoče spoznalo, koliko dušne koristi rodi in kako majhne so tirjatve do posameznih udov, zato bodi enkrat ob kratkem vse poznano, kar to bratovščino zadeva. Opiramo se pri tem na naj novejšo določbo in odgovore, ki so bili dani na raznotere dvome in prašanja. To je posneto po naj novejših francoskih poročilih in naznanilih glavnega vodstva, je toraj pravo, avtentično, tudi kar tiče spremembe pravil ali dostavke k njim.

I. Obseg bratovščine Naše ljube Gospé presv. Serca.

Namen te bratovščine je, spoznavati in poveličevati čudovito moč, katero je Jezus svoji Materi Mariji do svojega presv. Serca izročil, kakor tudi veliko ljubezen, katero ima Marija do tega presv. Serca.

II. Namen.

Namen te bratovščine je, na mogočno priprošnje N. lj. G. presv. Serca pomoč zadobiti v naj večih dušnih in telesnih stiskah, kjer je prazno vse človeško upanje.

III. Korist te duhovne družbe.

a) Posebna pomoč N. lj. Gospé presv. Serca.

b) Deležni so družniki vseh ss. maš, ktere se na oltarji N. lj. G. presv. Serca v Issoudun u vsak četrtek celega leta opravlja za žive družnike.

c) Ravno tako tistih, ki se opravljaajo prvi četrtek vsacega meseca za vse ranjce.

d) Vsaki dan treh priporočilnih ss. maš, ki se v namen družabnikov opravljaajo Issoudunu, Rimu, Inostu in na premozih družih krajih.

e) Vse potrebe, ki jih kdo naznani, se priporočé v družbeno molitve — pri nas po „Zgodnji Danici“.

f) Deležni so družniki vseh molitev in dobrih del vseh udov društva.

IV. Pogoji.

a) Da se v bratovščino zapiše po imenu in priimku.

b) Da se zjutraj in zvečer opravi kratki klic: „Naša ljuba Gospá presv. Serca, prosi za nas Boga“.

Praznik N. lj. G. presv. Serca je 31. majnika.

Udom se svetuje:

a) Vsako jutro dnevne molitve in dobre dela za priporočilne potrebe bratovščine darovati.

b) Naj se nosi pri sebi svetinjca Naše ljube Gospé presv. Serca.

c) Naj kaj malega, če jim je mogoče, za splošnje potrebe tega društva darujejo.

d) Naj o pglavitnih praznikih te družbe vredno sv. obhajilo prejmejo; ti so: Obrezovanje Gospodovo (novo leto), ss. trije Kralji, svečnica, oznanjenje M. D., obiskovanje, vnebovzetje, rojstvo, brezmadežno spočetje Marije D., Božič, praznik Naše ljube Gospé presv. Serca (31. majnika), praznik Serca Jezusovega, spomin sv.

Janeza evang., ss. Bernarda, Avguščina in Franciška Saleškega.

Tudi take osebe se lahko priporočé, katerih zveličanje se posebno želi, če tudi zato ne vejo. Tudi se lahko njih imena pošljejo, da bi se postavili pod posebno varstvo Naše ljube Gospé presv. Serca.

V. Odpustki.

Popolni odpustki: (Pogoji: prejetje ss. zakramentov; obiskovanje družbinske kapelice ali oltarja, kateri je od škofijstva v to odločen; moli se v namen sv. Očeta). V dan, kedar kdo pristopi v družbo. Na Božič, ss. treh Kraljev, Velikonoč, Vnebohod, Serca Jezusovega, spočetja M. D., rojstva, oznanjenja, očiševanja, vnebovzetja, drugo nedeljo meseca oktobra, ko je Marija Mati Božja postala; 31. majnika, ker takrat je glavni praznik Naše ljube Gospé presv. Serca, ali v osmini. — Enkrat v mesecu za tiste, kateri vsaki dan molijo rožni venček Naše ljube Gospé presv. Serca. — Tudi enkrat v mesecu za vse tiste, katerim je bilo s privoljenjem škofijstva vodstvo od glavne družbe izročeno. — Ob smertni uri.

Nepopolnoma odpustki: Sedem lét in sedemkrat 40 dni: vsako nedeljo in četrtek, o praznikih očiševanja in obiskovanja Marije Device, sv. Janeza ev. in sv. Franciška Saleškega, sv. Bernarda in sv. Avguščina. (Obiskovanje cerkve in kapele, kakor spredaj.)

Sedem lét vsaki pot:

1. kedar merliča spremiš k pogrebu;
2. ako moliš, kedar merliču zvoní;
3. kedar si med tednom pri sv. maši;
4. ako pridno vest izprašaš;
5. kedar ubožne, bolne ali jetnike obišeš, sovražnike spraviš.

300 dni, enkrat na dan, če moliš rožni venček Naše ljube Gospé presv. Serca; — 100 dni, enkrat na dan, če moliš: „Spomni se, o Naša preljuba Gospá presv. Serca“; — 60 dni za vsako dobro delo.

Zastran odpustkov se tukaj še to-le opomni: Zdihljeji: „Presveto Serce Jezusovo, usmili se nas!“ — „Nemomadežano Marijno Serce, prosi za nas!“ — „Naša ljuba Gospá presv. Serca, prosi za nas!“ — so z odpustki obdarovani le za ude te bratovščine (po dopisu Pija IX 26. jun. 1867) in zamorejo se ti odpustki samo po enkrat na dan dobiti, kakor se tudi le enkrat na dan zadobé pri pobožnih zdihljejih: „Ljubljeno bodi povsod presv. Jezusovo Serce!“ — „O Jezus, iz serca krotki in ponižni, daj mi, da bo moje serce tvojemu enako!“ — „Sv. Jožef, varh presv. Serca, prosi za nas!“

To so tedaj naj novejša določila in zanesljiva poročila vsega, kar nam je vedeti treba zastran češčenja in bratovščine Naše ljube Gospé presv. Serca. Iz tega je jasno, da so zaveze majhne, posebno velike pa dobrote in koristi, ktere deli svojim udom. Tako djanje je gotovo vredno, da se njegovo razširjanje, kar je največ mogoče, pospešuje. Neizrečeno veliko dobrega se s tim stori brez posebnega truda. Pot, katero naj vsakdo nastopi po raznih okolišinah in krajih, mu bo kazala ljubezen do Marije, katero ima v sercu. Veliko v tem oziru pomaga večkrat ena sama beseda, posebno če je povedana z lece. Naj bi toraj preč. gg. duhovni pastirji svoje vérne k posebni gorečnosti vnelali do Naše ljube Gospé presv. Serca. — Ude naj blagovolijo pošiljati preč. g. vodju stolnemu župniku Ant. Urbasu, ali pa tajniku č. g. Matiju Kolarju, stolnemu kaplanu v Ljubljani, kjer se dobivajo tudi vse reči to bratovščino zadevajoče, ter se oskerbí, kar je k temu treba. Da bode sad vedno večí, se bo gledalo, da se ss. maše, ki so se do zdaj posamezno opravljaale, bolj redno vstanové in pomnožijo, ako bodo pomočki dopuščali. K.

Od sv. Magdalene, 15. okt. (*Poterdilo in zahvala.*)
 Prosim, blagovolite naznaniti v eni prihodnjih „Danic“
 imena častitih dobrotnikov, kateri so podpisanemu darove
 za pogorelce pri sv. Magdeleni izročili, namreč: Milg.
 knezoškof za cerkev 100 gld.; iz Nove Oselice za po-
 slopja 10 gld.; s Homca za pogorelce in cerkev 2 gl.;
 s Hotederšice za farovž 5 gl.; po g. Onušiču za pogo-
 relce 6 gld.; N. iz Spodnje Idrije za pogorelce 40 kr.;
 s Ledin za pogorelce 8 gld.; iz Žirov 13 gld.; s Bele
 Peči 3 gl.; z Dražgoš 2 gl. 32 kr.; z Vojskega 8 gl.;
 iz Idrije po preč. g. dekanu za pogorelce 37 gl.; gospá
 Šupevka za pogorelce 20 gl., in cerkvi izbrisala še dolg
 na cerkvenih svečah. — Bog poverni stoterno vaim do-
 brotnikom!

Jernej Primožič,
 administrator.

Pristavek. Vredništvo „Zg. Danice“ je 24. t. m.
 poslalo svoje zbirke čast. g. sedanjemu administratorju
 za sv. Magdaleno Janezu Demšarju, župniku na Ledi-
 nah, namreč 155 gl. Vr.

Iz Bosne. Iz pisma, nam prijateljsko izročnega,
 naj posnamemo naslednje verstice rojakinje redovnice iz
 Banjaluke, ki tičejo zlasti ondotno šolstvo. Beseda naj
 ostane izvirna, da vidijo blagi čitatelji, kako govore v
 Bosni, pa tudi, kako dobro in lahko se priučé Slovenci
 bosanskega narečja. Glasi se:

Sad još malo o našoj školi da prizborim (sprego-
 vorim). Mi imamo 157 djece u školi; započeli smo
 11. ovog mjeseca, al smo ju držali samo osem danah,
 a su se na nekijh mjestih kože pojavile, te je došla
 zapovjed, da se moraju sve škole zatvoriti, i tako svet-
 kujemu (praznujemu) već 9 danah bez škole.

Njekoji bezvjerci su jako marljivo radili, da naši
 katolički dječki budu prisiljeni ići u bezvjersku školu;
 ali im nije ni ove godine kao ni lani sreća poslužila,
 da se svrši njihova zločesta namjera, te su naši kato-
 lički dječki opet u našoj školi.

Čim protivnike više glava boli za katoličkom ško-
 lom, tim ona bolje napreduje; mi imamo svake godine
 više djece u školi, pa se nadamo, da će se nadalje dragi
 Otac nebeski za svoje pobrinuti. S. Gr. J.

Ranjci za nas niso zgubljeni.

Bistri studenci in druge vodé,
 Tečejo naglo, se urno podé;
 Vetri vsi štirje jih skupaj dervé,
 V morju nezmérnem se zopet dobé.

Voda v morju je mari odveč?
 Njene dobrote ne vživaš li več?
 Vredil je Stvarnik premodri takó,
 Morja da dajo spet vodo sladkó.

Megla iz morja se dviga navzgor,
 Za te ob suši ugoden prizor!
 Dežni oblaki se skupaj zberó,
 Dežek se vlije na suho zemljo.

Voda tekoča v morje na dol,
 Verne tedaj se roseča na zgor;
 Voda tekoča se nam ne zgubi,
 Ona pomaga, da zemlja rodi

Oče in mati in sestra in brat,
 Ujec in ujna in tašča in tast,
 Eden za drugim iz sveta hité,
 V morju se večnosti zopet dobé.

Grenko za njimi solzi se okó,
 Zabi dobrotnikov se ne lahkó, —
 Mater, očeta še toliko manj.
 Kaj, da bi živel, bi storil sin zanj!

Trupla zamerih v grobu le spé,
 Duše pa z Bogom se že veselé;
 Z raja nebeškega zrejo na nas;
 Milosti prosijo za nas ves čas.

Z rajnimi smert ni uzela dobrot,
 Njim le bogato odperla je pot;
 Prošnje njih mile usliša Gospod
 In nas varuje britkostnih osod.

Oče, al mati, al brat te pusté,
 Vedi, ne jokaj: skerbé še za té;
 Prosi in klicaj jih rad na pomoč,
 Došla bo v sili potrebna ti moč.

S—d—n.

Jama.

Brona glasi so doneli,
 Solze britke tekle so;
 Pesme mile so mi peli,
 Terla žalost drušnjo vso.

Truma znancev me spremila,
 Zadnjo čast skazala mi,
 Me sedaj je zapustila
 Mej trohljivimi kostmi.

V miru ranjci naj počiva,
 Luč mu večna sveti naj,
 Raj nebeški naj uživa!
 Ljubi še rekó sedaj.

Jama temna, ti me prejmi!
 Brat ne mara več za mé;
 Zemlja, mati zvesta si mi,
 Tvoje pač dobim imé.

Trudil dolgo se na sveti,
 Mraz, vročino sem prestal;
 Od Boga iz zemlje vzeti
 Bom odslej v tebi spal.

Zdaj s teboj sem se zaročil,
 Te odslej več ne pustim;
 Angelj bode naji ločit,
 Da v nebesa pohitim.

S—d—n.

Bratovske zadeve.

Koledar za prihodnji teden:

30. vinotoka. S. Klavdij m. — 31. (Post.) S. Vol-
 benk. — 1. listopada. Vsi-Sveti. — 2. Vérnih duš
 dan. — 3. S. Just m. — 4. S. Karol Borom. — 5. Tri
 in dvajseta nedelja po Bink. S. Caharija.

Zahvale:

Št. 110. V prvi polovici septembra sem se pri-
 poročil v bratovsko molitev N. lj. G. presv. Serca! —
 in obljubil sem, da uslišanje prošnje naznanim. Z ve-
 seljem spolnim to svojo dolžnost. Po noči od 13. do
 14. sept. (ko sem že 7 tednov bolan ležal) mi je bilo
 tako hudo, da sem se čudil zjutraj — ko sem se še

zbudil. Popoldan pa mi je zmiraj bolje prihajalo. Ko dobim „Danico“ v roke, berem, da je bila 14. dan, na dan „povišanja sv. Križa“ pri altarji N. lj. Gospé presv. Serca v Šenklavžu od mene naprošena sveta maša opravljena, in da so tudi drugi dobron gospodar duhoven za mene maševali. Od tistega dne se je meni po malem sicer — vendar le zmirej zdravje zboljševalo, in zdaj sem že večkrat tudi daritev sv. maše opravil. Naglega ozdravljenja — čudeža — nisem pričakoval, ker ga nisem vredn; bil bi se ga tudi ustrašil, misleč si, morebiti me Bog hoče s tim plačati za male dobre dela, ktere sem kakor duhoven morebiti storil — in potlej me tamkaj pogubiti. Zdaj sem vesel, ko imam enajst tednov mučnega ležanja v postelji za seboj; upam, da je bilo v spokorno zaslužnje. Koliko da sem ta čas terpel, le sam vém, pa s kako lepo tolažbo je navdajala N. lj. G. presv. Serca moje serce, je tudi le meni znano. Tisoč- in tisočkrat bodi hvala torej ljubemu Bogu, Naši ljubi Gospéj presv. Serca, patronu sv. Jožefu in angelju varhu! — Priserčna hvala vsem tistim, kteri so se mene v bratovski molitvi spominjali; tudi jaz sem se njih spominjal vsak dan, in se hočem zanaprej pri vsaki sv. maši spominjati vsih, kteri bodo v „Danici“ bratovski molitvi priporočeni. (Tako so prošeni tudi vsi drugi č. g. duhovni; s tim se prav lepo kaže keršanska ljubezen. Vr.)
Stara Loka, 18. vinotoka 1882.

L. Lotrič, duhoven.

Št. 111. V čast Božjo in v češenje Marije Device ter sobratom v terdno zaupanje v Marijno pomoč, hvalnega serca naznanjam, da se je dušni mir blagi gospéj A. zopet povrnil. — Družinske razmere in sovraštvo se je spremenilo v staro prijaznost in vlada zopet bratovski mir med nami, kteri se je edino na posredovanje N. lj. G. povrnil; to očitno naznanjam.

Na Gorenjskem.

J. K.

Št. 112. Naj ponižnejša zahvala N. lj. G. presv. Serca v veliki težavi in bolezni. Priporočam se v požno molitev za ljubo zdravje še v prihodnje.

M. L.

Št. 113. Začela mi je bila vsled prehlajenja ali družih neznanih vzrokov kri curkoma iz nosa liti, ki se celó zdravniški pomoči ni popolnoma ustaviti dala. Ko sem bil pa obljubil devetdnevnicu opravljati k Naši ljubi Gospéj in ako mi sprosi pomoči, to očitno razglasiti v „Danici“, se mi je nenadoma na bolje obrnilo, za kar bodi tó očitno izrečena naj toplejša zahvala Naši preljudi Gospéj presv. Serca.

A. D., duhovnik v L.

V molitev priporočeni:

Bolno dekle. — Pijanec za spreobrnjenje. — Dve osebi za zdravje. — Lepo vreme. — Šolska mladina za vredno prejemanje ss. zakramentov. — Dekle, ki jo terpinči huda neozdravljiva bolezen, za voljno poterpljenje. — Oče priporočen za bolj čednostno življenje, posebno za zmernost pri pijači. — Družina za dar edivosti in keršanske ljubezni med seboj.

Opomini k modrosti.

(Iz bukev Sirahovih, iz XXXIX. pogl.)

30. vinot. Modri modrost vsih starih preiskuje, in preroke premišljuje.

31. On (modri) hrani govorjenje slovečih mož, in pomen njih pregovorov pretehtuje.

1. listopada. Svoje serce daje (modri), da o zoru čuje pri Gospodu, kteri ga je ustvaril, in moli pred ob-

ličjem Najvišega. (Zjutraj zgodaj v goreči molitvi serce k Bogu povzdiguje.)

2. Veliko jih hvali njegovo (modrega) modrost, in ona ne bo nikdar pozabljena.

3. Ona (modrost) glasno govori: Poslušajte me, vi otroci Božji in rodite sad (lepih čednost) kakor roža, ob potokih zasajena.

4. Cvetite kakor lilija, in dajte duh in lepó zelenite, in pojte hvalno pesem, in slavite Gospoda v njegovih delih

5. Poveljajte njegovo (Gospodovo) ime, hvalite ga z glasom svojih ust, s pesmimi in citrami. (Vse zmožnosti in moči naj se obračajo v hvalo in poveljevanje Božje.)

Mesec listopad (november) je posebno posvečen priprošnjam za duše v vicah. Posvečen je pa tudi molitvam in prošnjam za vse tiste, ki bodo skoz leto do prihodnjega listopada bolni, ali ki bodo tudi umerli ta čas. — Posebno si usmiljeni ljudje ta mesec prizadevajo za ranjce dosti dobrega storiti; po njihovih priprošnjah pa tudi Bog ljudi na zemlji mnogih nadlog obvaruje in rešuje in deli jim premnoge dobrote. Molitve, sv. maše, milošnje, zatajevanja itd. so odkupnina, s ktero moremo pomagati veroim iz njih ječe. Skazujmo tedaj usmiljenje, da tudi sami kdaj usmiljenje dosežemo!

Listek za raznoterosti.

Gimnazija v Kranji, ki ima letos še le tri perve razrede, šteje 91 učencev, izmed kterih je v prvi šoli 39. Lansko leto so nasprotniki godernjali, da gimnazija v Kranji ni potrebna in da je med vsimi v Avstriji naj manjši, ker je štela samo 61 učencev; to so pa zamolčali, da sta bila lani samo dva razreda ondi, čeravno v Kočevji v vseh štirih razredih še toliko učencev ni bilo.

Na goriški gimnaziji se je letos za prvo šolo oglašilo 137 učencev, izmed kterih je bilo 110 za sposobne spoznanih in sprejetih.

Svitli cesar so ukazali iz lastnega premoženja dati 300 gl. letne pokojnine v Terstu veteranu Mihelu Gsparšič-u, kterege je bila 2. avgusta zadela in ranila bomba, ter so mu mógli nogo odrezati.

Ljudske šole v Terstu in okolici. V mestu je bilo v minulem šolskem letu 10 laških šol, na kterih je podučevalo 63 učiteljev, 12 katehetov in 13 pomožnih učiteljev; dalje 64 učiteljic in 26 pomožnih učiteljic. Število šolarjev je znašalo 8212. — V okolici je bilo 11 slovenskih ali mešanih šol z 2437 otroci s 16 učitelji, 14 učiteljicami in 2 pomožnima učiteljicama. — V mestu pa je še mnogo družih šol, kakor c. kr. nemška meščanska šola z blizu 1600 šolarji, protestantovska, serbska, gerška, judovska in obilo privatnih ljudskih in trgovinskih šol. („Edin“)

V Gradcu, 20. okt. Začetkom meseca smo imeli tudi tukaj Frančiškovo svečanost pri minoritih v cerkvi Marije Pomočnice; sklenili so jo milg. škof. V frančiškanski cerkvi jo bodo pa obhajali še le konec tega meseca, od 29.—31. okt.; do takrat bode cerkev popravljen, nov veliki altar dodelan in 28. okt. posvečen. Red je že določen, ljudstva bode gotovo veliko. Karmeliti in karmelitice so praznovali te dni spomin sv. Terezije, ki je njihov red tako povzdignila. — Iz Afrike pričakujemo poročil. Vedno imamo slabo vreme, solnce je ta mesec samo trikrat za malo časa posijalo.

V prid Bosni so premilg. knez in škof na posebno prošnjo nadškofijstva v Sarajevu z naj večí blagovolj-

nostjo privolili, da se cerkveni paramenti in oprave, ki jih cerkve ne potrebujejo in so še za rabo, smejo cerkvam v Bosni podariti. Premisljeni gospod višji pastir pripominjajo, v kolikem revnem stanu so cerkve v Bosni, ter se božja služba ne more opravljati z dostojno častitljivostjo. Povsod, tudi v Sarajevu, jih raskolniki v tem oziru prekosujejo. Na Dunaju je vitez Dahmen po nekterih škofijah posebej prosil paramentov in druge cerkvene robe v ta namen. (Diec. list št. 11.)

V Asisu so se tridnevnic sv. Frančiška obhajale s silno častitljivimi slovesnostmi. Nezmerno veliko ljudstva je bilo pričujočega. Vera se povsod buči.

Na Francoskem obupujejo nad republiko, ker godi se pod njeno vladno vsak dan huje. Vedno bolj se širi rudečkarške tolovajstva na premoženje in življenje poštenih državljanov, in kako bo republika pomagala v takem razdjanju, ker je ona sama očitna sovražnica vere in sv. Cerkve? Ali se more kaj bolj peklenskega misliti, kakor je to, da še križev pri miru ne pusté!

Na Nemškem tenko čutijo, kaj rodi liberalizem; zato pri sedanjih volitvah tudi vladna pruska stran na vso moč dela zoper rudeče liberalstvo.

Anglija ima polno glavo z vprašanjem, kako bo Egipt oklenila naj bolj, kar se dá, ne da bi se zato z družimi vladami sperla.

V srednji Afriki se je po poslednjih poročilih tudi na bolje obrnilo, kakor v Egiptu. Obeid v Kordofanu je rešen po veliki zmagi zoper lažnjivega preroka Mahdi-a, ki je v napadu na omenjeno mesto zgubil veliko tisoč svojega ljudstva. Poroča se dalje še o drugi veliki zmagi proti rogoviležem. Ako se to poterdi, je iz nevarnosti tudi Hartum in ondotni misijon. V Egiptu vstanovljeni red bode po vsaki ceni imel tudi velik vpliv za zboljšanje stanú v Sudanu. Bog daj!

Koliko moč ima pohlevnost. V Novem Jorku, piše „Missionsblatt“, pridete nekega dne dve redovni Sestri k mesnici in prijazno poprosite kacega darú za uboge. Mesar, velik, robat, sicer pa dobroserčen človek, je bil ravno to jutro pri mušji volji, merzel, zaspan, z delom obložen, čmeren in tudi ne prav zdrav. Mermrá nekako napol-kletvinjo in pravi: „Glejte, da se mi zgubite; vé ste prava móra; vaji ni več treba tukaj.“ Sestri se poklonite in molčé odhajate. On pa popade veliko golo kost in jo tréši za njima, rekoč: „Tù imate!“ Ena se oberne, pobere kost s ceste, jo vtakne v košaro in odgovori prijazno se smehljaje: „Hvala vam, gospod! To dá dobro juho.“ Hrust ju en čas sterma gleda in je osramoten. „Te vender no, to je odveč“, zagermi. „Hej, pojdite nazaj!“ Sestri se vernete. „Tukaj“, reče in počí na silno velik kos govedine. „To je za vaji, povejte fantu tukaj, kam naj nese; precej za Vama pošljem.“ Od takrat ne mine teden, da bi jim ne daroval ovce ali plati govedine, ali pa prešiča.. — Cerkveni redovi delajo za bližnjega in Bogá, — če tudi svet tega včasi ne spozná.

Ta pa — tá! Na šinah Viskonsinske železnice je pred malo dnevi sedela dvaletna hčerka Danca Harwig-a. Že je vlak ropotal proti otroku, — le še malo je bil oddaljen: kar puhne verli kuže „novofundlandec“ z enim samim skokom k otroku, ga prime in od kolo-voza proč potegne. — Ali ne zná ta skerbni kuže življenja bolje ceniti, kakor vsak mevžasti samomorec?

Duhovske spremembe.

V Ljubljanski škofiji: Č. g. Jernej Primožič, administrator pri sv. Magdaleni na Gori nad Idrijo, je

postal kurat na Vrabčem; č. g. Jož. Razboršek, župnik na Berdu, je dobil duhovnijo v Gradu ob Jezeru; č. g. Matija Videmšek, admin. v Osilnici, je postal ondotni župnik; č. g. Fr. Groznik je bil 27. sept. kanoniško vmeščen na benefic. v Šentvidu pri Zatičini. Župnija Berdo je 24. t. m. razpisana.

Dobrotni darovi.

Za pogorelce v Cerovcu v Stopiški fari: Dobrotnica po č. gosp. Š. A. 4 gl.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca v Ljubljani: Č. g. B. B. 2 vel. terdnjaka.

Za Marijino sirotišnico g. kan. dr. Jegliča v Sarajevu: Č. g. B. B. 4 gl. — Č. g. Ant. Kukelj 2 gl.

Za Bosno: Dobrotnica po č. g. Š. A. 18 gl. za 30 ss. maš. — Neimenovan 1 gl.

Za tisto cerkev zraven Travnika v Bosni: Preblagi —r— 5 gl.

Kot ud novega društva v prid katoličanstva v Bosni in Hercegovini: Č. g. B. B. 2 gl.

Za sv. Očeta: Č. g. župnik Andr. Volc 1 gl. — Č. g. Fr. P. 1 veliki križavec. — Iz Knježaka po č. g. župn. A. Ponikvarji 2 gl. 33 kr.

Za sv. Detinstvo: Oddano pri vodstvu: Iz Horjula po č. g. župniku Fr. Dolinarji 9 gld. — Terezija Dolničar 1 gl. — Č. g. A. Keržič, nunski katehet, 10 gl. — Č. g. Janez Ažman, župnik na Dovjem, 26 gl. — Dobrotnica po č. g. Š. A. 15 gl.

Za bulgarski katol. misijon v Adrianopolu: Dobrotnica po č. g. Š. A. 5 gl.

Za ustanovo semeniša in bolnišnice v Filipopolji: Dobrotnica po č. g. Š. A. 5 gl. — Č. g. B. B. 3 gl.

Za afrikanski misijon: Č. g. župnik A. Volc 1 gl. Za misijone v Kini: Dobrotnica po č. gosp. Š. A. 5 gld.

Za Ratisbona v Jeruzalemu: Dobrotnica po č. g. Š. A. 15 gl.

Za bratovščino Naše ljube Gospe presv. Serca: Č. g. Ant. Dolinar 1 gl.

Za študentovsko kuhinjo: Č. g. župnik Al. Kumar 1 gl. — Č. g. Fr. P. 1 gl. — Č. g. župnik Jož. Vidmar 4 gl. — Č. g. F. K. 1 gl. — Č. g. Ant. Dolinar 1 gl. — Č. g. župnik Ant. Ponikvar 1 gl. — Nektere dobrotne 50 kr. — Dobrotnica 20 kr. — Č. g. kapl. Jož. Borštnar 3 gl.

Spremembe v dijaški kuhinji. Iz iskrene hvaležnosti za blago vdeleževanje v pomoč naše učne mladine naj postavimo tù nekte spreembe v dijaški kuhinji: Eden lanskih mladenčev (iz 6. gimn. razreda) je stopil v red sv. Frančiška Seraf.; — eden (iz 3. gimn. razr.) je sprejét v kn. šk. Alojzijevišče; — čez 20 gimnazijalcev je prestopilo v višje razrede (nekteri so propadli sploh ali pri popravljani kake tvarine in morajo ponavljati). Iz začetnih šol jih je 8 prestopilo na gimnazijo. Nekaj malo jih je dobilo „potni list“ (pòs), kajti ne kažejo pravega duha za dijaško kuhinjo; nekteri so sami zibnili. — Dva bivših naših sta lepo izučena orgljavca, kterih eden je že v službi. Tropič družih „glasboslovcev“ in par posameznikov iz pripravnice je tudi v napredovanju. — Vse na drobno nam ni znano, če je n. pr. kateri postal že „koprol“ itd.? „Harambaša“ še ni nobeden, in nadjamo se, da ne bo. — K temu še to-le iz „büdzeta“: Za drugo polovico septembra je bilo plačati za živež v dveh kuhinjah 67 gl. 45 kr.; za druge stroške pa kacij 12 gld., v vsem blizo 80 gld. za pol meseca. Po tem takem bode celi mesec precej pezal!